

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
KARL MIKAEL HANSSON NORDSTRÖM	Telia Tunnistus	20.09.2024 12:11:31 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (8 sivua)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

PL 77

67101 Kokkola

kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite: EPOELY/2293/2022

Metsähallituksen lausunto luonnonsuojelulain mukaisesta Natura-arvioinnista koskien Hoikkanevan loppusijoitusaluetta

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on kuuluttanut Kaustisen kunnan alueelle sijoittuvan Hoikkanevan loppusijoitusalueen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostuksen). Loppusijoitusalueen pinta-ala on noin 17,5 ha ja alueelle tullaan sijoittamaan Kokkolan litiumjalostamolla litiumhydroksidin valmistuksen sivuvirtana syntyvää analsiimihiekkaa maksimissaan 290 000 tonnia vuodessa. YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta vaihtoehtoa, jotka poikkeavat toisistaan purkuvesien käsittelyn ja purkupaikan suhteen. Hankkeesta vastaa Keliber Technology Oy

Osana YVA-menettelyä hankkeesta laadittiin luonnonsuojelulain 35 § mukainen arviointi loppusijoitusalueen vaikutuksista Vionnevan Natura-alueeseen (FI1000019, SAC/SPA). Vionneva on yksi Keski-Pohjanmaan tärkeimmistä lintusoista. Natura-alueen suojeluperusteisiin kuuluvat luontodirektiivin luontotyytit 3160, 7110 ja 91D0 sekä kaikkiaan 10 lintudirektiivissä mainittua lintulajia. Vuoden 2018 päätöksellä Vionnevan Natura-alueen suojeluperusteena olevista luontotyypeistä on poistettu luontotyyppi 7140. Natura-alueen suojeluperusteena olevat lintulajit ovat pääasiassa suo- ja kosteikkoalueille sekä metsäympäristöille ominaisia lajeja.

Metsähallitus hallinnoi Vionnevan Natura-alueella samannimistä luonnonsuojelualuetta, joka on perustettu valtioneuvoston asetuksella VnA 245/2022. Aluetta hallinnoi Metsähallituksen luontopalvelut. Metsähallitus lausuu Natura-arvioinnista maanhaltijana sekä valtion luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavana viranomaisena.

Laadittu arviointi (AFRY: Vionnevan Natura-arviointi, päiväys 22.3.2024)*Arvioinnin toteutus ja kohdentaminen*

Arviointi toteutettiin Vionnevan Natura-tietolomakkeen tietojen, Keliber Oy:n aikaisemmin laatimien Natura-arviointien ja luontoselvitysten, Metsähallituksen biotooppitietojen, uhanalaisten lajien esiintymätietojen sekä kartta- ja ilmakuvaineistojen perusteella. Tarkimmat vaikutusten arvionnit kohdistettiin sille osalle Natura-aluetta, johon arvioitavana oleva hanke todennäköisesti vaikuttaa.

Arvioidut vaikutukset ja vaikutusmekanismi

Arvioinnin mukaan Vionnevan Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten kannalta merkittävimmiksi arvioitiin pölyämisen ja melun aiheuttamat vaikutukset. Mahdollisia pölyvaikutuksia syntyy hankkeen rakennusvaiheessa sekä toiminnan aikana alueelle tapahtuvan läjityksen sekä kuivuneen analsiimihiekan hienoaineksen mahdollisesta kulkeutumisesta tuulen mukana. Vähäisiä pöly- ja pakokaasupäästöjä aiheutuu lisäksi liikenteestä. Meluvaikutuksia aiheuttaa alueen rakentaminen (hakkuut, alueen perustamistyöt) sekä myöhemmin toiminnanaikaiset kuormien kaadot täyttöalueella.

Arvioinnin pölyn aiheuttamat vaikutukset kohdistuvat pääasiassa luontotyyppeihin, sekä mahdollisesti linnustoon tai muuhun eläimistöön, mikäli pölyämisen seurauksena kasvillisuudessa tapahtuu muutoksia. Meluvaikutukset kohdistuvat linnustoon. Arvioinnin melukuormitus vaikuttaa todennäköisimmin Natura-alueen ulkopuolella liikkuvan linnustoon, ei niinkään Vionnevalta oleskelevaan linnustoon.

Pinta- tai pohjavesien kautta muodostuvia vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan läjitysalueen ja Vionnevan Natura-alueen välisen etäisyyden, Hoikkanevaa kohti laskevan topografian sekä pintavesien pois päin Vionnevalta suuntautuvien virtaussuuntien vuoksi. Tästä syystä pinta- tai pohjavesien kautta muodostuvia vaikutuksia ei arvioinnissa käsitellä.

Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin

Luontotyyppiin 3160 kuuluvat järvet (Kangasjärvi, Nevajärvi) sijaitsevat noin 4,6 km päässä hankealueesta. Hankkeen toiminnoista syntyvän pöly ei etäisyyden takia leviä luontotyyppin alueelle. Hankkeesta ei aiheudu vaikutuksia luontotyyppille.

Keidassuot (7110) ovat hallitsevin luontotyyppi Natura-alueella. Noin 89 % Natura-alueesta on luokiteltu keidassoihin, joita sijaitsee lähimmillään 1,8 km päässä hankealueesta. Arvioinnin mukaan hienojakoinen pöly voi epäsuotuisissa olosuhteissa levitä tuulten mukana suurempia partikkeleita etäämmälle, mutta on erittäin epätodennäköistä, että hienojakoista hiekkaa leviäisi Vionnevan keidassuoalueille. Varovaisuusperiaate huomioiden läjitysalueen toteuttamisella ei arvioida olevan vaikutusta luontotyyppiin.

Puustoisia soita (91D0) sijaitsee pieninä saarekkeina erityisesti Natura-alueen reuna-alueilla. Luontotyypin kuvioita sijaitsee lähimmillään noin 1,8 km päässä hankealueesta. Keidassoiden tapaan hankkeen toteuttamisella ei arvioida olevan vaikutusta luontotyyppiin, vaikutusten ollessa epätodennäköisiä ja määrältään merkityksettömiä.

Vaikutukset lintudirektiivin lajeihin

Vionnevan Natura-alue sijoittuu lähimmillään 1,8 km päähän hankealueesta. Hankkeesta ei yksinkertaistettujen ympäristömelumallinnusten perusteella aiheudu luonnonsuojelualueiden melutason ohjearvoja (40/45 dB) ylittävää melukuormitusta Vionnevan alueelle.

Hoikkanevan hankkeella ei arvioida olevan vaikutusta Vionnevan salassa pidettäviin lajeihin. Toisen lajin osalta hankkeista arvioidaan muodostuvan yhteisvaikutuksia melun ja törmäysriskin vaikutuksesta. Alueen suojeluperusteisiin kuuluvista lajeista sinisuohaukan, mehiläishaukan tai suopöllön osalta arvioinnissa todetaan, ettei lajien pesimäpaikkoja Natura-alueella tunneta tarkasti tai lajien pesiminen alueella on epävarmaa. Lajien pesäpaikat sijoittuvat kuitenkin yli 2 km päähän hankealueesta, eikä merkittäviä vaikutusta lajeihin arvioida aiheutuvan niin melusta kuin esim. saalistusalueiden muutostenkaan takia.

Hankkeella ei arvioida olevan vaikutusta kurkeen, kapustarintaan, liroon, suokukkoon tai mustavikloon.

Yhteisvaikutukset

Hankealueen pohjois- ja luoteispuolelle sijoittuu Keliberin Rapasaaren louhosalue, jolle on laadittu Natura-arviointi vuonna 2017 osana kaivoshankkeen YVA-menettelyä sekä täydennysarvioinnit 2020 ja 2021 louhoksen laajentamiseen ja pölyvaikutuksiin

liittyen. Lisäksi yhteisvaikutusten arvioinnissa todetaan, että Vionnevan itä- ja eteläpuolelle on suunniteltu 2*400 (+110) kV voimajohtoyhteyttä, jonka keskilinja sijoittuu lähimmillään noin 460 m päähän Natura-alueesta. Voimajohtohankkeen YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu Natura-arviointi Vionnevan Natura-alueen osalta.

Rapasaaren louhosalueen Natura-arvioinnin mukaan louhoksesta arvioitiin aiheutuvan kohtalaisia vaikutuksia uhanalaisiin ja salassa pidettäviin lajeihin sekä louhoksen laajennuksen liittyvän Natura-arvioinnin mukaan vähäisiä vaikutuksia lajeista sinisuohaukkaan, kapustarintaan, liiroon sekä salassa pidettäviin lajeihin. Suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin pölyvaikutukset ovat arvioitu vähäiseksi keidassoiden ja puustoisten soiden kohdalla. Jylkkä-Alajärven voimajohdon Natura-arvioinnissa ei tunnistettu vaikutuksia Vionnevan suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin mutta vähäisiä vaikutuksia mehiläishaukalle, sinisuohaukalle ja suopöllölle sekä lievennystoimet huomioiden korkeintaan vähäisiä vaikutuksia salassa pidettävälle lajille.

Hoikkanevan hankkeesta ei arvioida kohdistuvan vaikutuksia millekään lajille, mutta em. hankkeet huomioiden Vionnevan suojeluperusteena olevalle linnustolle tulee todennäköisesti aiheutumaan haitallisia vähäisiä vaikutuksia. Yhteisvaikutukset Rapasaaren kaivosalueen (melu, pöly) sekä Jylkkä-Alajärvi -voimajohdon (törmäysvaikutus, rakentamisvaiheessa melu) kanssa voivat aiheuttaa vähäisiä tai kohtalaisia vaikutuksia yhteen salassa pidettävään lajiin.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Hankkeesta ei yhteisvaikutukset huomioiden arvioida aiheutuvan vaikutuksia Vionnevan luontotyypeille, eikä merkittäviä vaikutuksia Vionnevan suojeluperusteena oleville lintulajeille. Yhteisvaikutusten kautta vähäisiä vaikutuksia voi muodostua päiväpetolinnuille sekä suopöllölle. Hoikkanevan hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia salassa pidettäville lajeille. Yhteisvaikutukset Rapasaaren kaivosalueen sekä Jylkkä-Alajärvi-voimajohdon kanssa voivat aiheuttaa vähäisiä tai kohtalaisia vaikutuksia yhteen salassa pidettävään lajiin.

Vaikutusten lieventäminen

Arvioidulla hankkeella ei tunnistettu merkittäviä vaikutuksia Vionnevan Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin tai lajeihin, joten lieventämistoimenpiteitä

tarkastellaan yleisellä tasolla. Vaikutuksia voidaan lieventää ajoittamalla rakennustyöt ja muut erityistä melua aiheuttavat päästöt lintujen pesimä- ja soidinaikojen ulkopuolelle. Pölyvaikutuksia voidaan vähentää kastelemalla kasalle kuivunutta analsiimihiekkaa.

Johtopäätökset

Arvioinnissa hankkeen merkittävimmiksi vaikutusmekanismeiksi arvioitiin Vionnevan Natura-alueen osalta pölyämisen sekä melun aiheuttamat vaikutukset. Pölyvaikutusten arvioitiin kohdistuvan pääasiassa Natura-alueen luontotyyppeihin ja meluvaikutusten linnustoon. Pölynmuodostukseen vähyyden sekä suuren etäisyyden vuoksi pölyn vaikutukset arvioitiin merkityksettömiksi. Myös melukuormitus Hoikkanevalta Vionnevan Natura-alueelle arvioitiin merkityksettömäksi melun muodostumisen vähyyden ja suuren etäisyyden vuoksi.

Arvioinnin mukaan loppusijoitusalueella voi kuitenkin olla vähäisiä yhteisvaikutuksia päiväpetolintuihin ja suopöllöön sekä vähäisiä tai kohtalaisia yhteisvaikutuksia yhteen salassa pidettävään lajiin alueen muiden hankkeiden (Päivänevan rikastamo, Rapasaaren kaivos sekä Jylkkä-Alajärvi voimajohto) kanssa.

Metsähallituksen lausunto laaditusta Natura-arvioinnista

Arvioinnin kohdentaminen ja käytetyt menetelmät

Metsähallitus katsoo, että Natura-arviointi on kohdennettu asianmukaisesti ja siinä tunnistetaan arvioidun hankkeen keskeiset vaikutusmekanismit sekä kuvataan tavat, joilla hanke voi vaikuttaa Vionnevan Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin.

Arviointi perustuu Vionnevan Natura-alueella aikaisemmin tehtyihin selvityksiin sekä olemassa oleviin laji- ja luontotyyppitietoihin. Vionnevan Natura-alueella on tehty linnustolaskentoja vuosina 2016 ja 2020 osana Keliber Oy:n litiumprovinssihankkeen aikaisempia vaikutusten arviointeja. Metsähallitus katsoo, että, huomioiden hankealueen sijainti ja keskeiset vaikutusmekanismit, olemassa olevat luontotyyppi- ja linnustotiedot mahdollistavat Hoikkanevan loppusijoitusalueen vaikutusten arvioinnin, vaikka linnustotietoihin liittyikin epävarmuutta erityisesti petolintujen (sinisuohaukka, suopöllö, mehiläishaukka) esiintymiseen ja pesäpaikkoihin liittyen.

Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnissa tunnistetaan hankkeen keskeiset vaikutukset alueen luontotyyppeihin sekä mahdolliset vaikutukset on kuvattu riittävällä tavalla. Pölyn leviämistä ei osana arviointia mallinnettu, vaan vaikutuksia tarkastellaan asiantuntija-arviona. Ottaen huomioon, että hankkeen toteuttaminen vastaa pääasiassa maansiirtotyötä eikä siihen liity esim. louhintaa, vaikutusten arviointia voidaan pitää pölyvaikutusten osalta riittävänä. Metsähallitus yhtyy vaikutusten arvioinnin johtopäätöksiin, että hankkeesta aiheutuu korkeintaan vähäisiä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin.

Vaikutusten ehkäisemisen yhteydessä tuodaan esiin mahdollisuus ehkäistä pölyvaikutuksia kastelemalla kasalle kuivunutta analsiimihiekkaa. Metsähallitus huomauttaa, että vaikka hankkeella itsellään ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Vionnevan Natura-alueeseen, on sekä louhos- ja rikastamoalueiden että Hoikkanevan loppusijoitusalueen toteutuksessa ja käytössä perusteltua pyrkiä hankkeen vaikutusten ehkäisemiseen. Tästä syystä Metsähallitus suosittaa vaikutusten ehkäisemisessä esitettyjen toimenpiteiden soveltamista myös loppusijoitusalueen osalta.

Vaikutukset lintudirektiivin lajeihin

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnissa tunnistetaan hankkeen keskeiset vaikutusmekanismit Vionnevan suojeluperusteena olevien lintulajien kannalta ja vaikutuksia tarkastellaan lajien ominaispiirteisiin sekä vaikutuksista olemassa olevaan kirjallisuuteen perustuen.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen linnustovaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti alueella esiintyviin, salassa pidettäviin lajeihin. Metsähallitus lausuu vaikutuksista niihin liitteessä 1 (liite vain viranomaiskäyttöön). Muiden suojeluperuslajien osalta Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, ettei hankkeella ole todennäköisesti merkittävää vaikutusta niihin ensisijaisesti toiminnan luonteen sekä hankealueen etäisyyden takia.

Hankkeiden yhteisvaikutukset

Arvioitu hanke sijoittuu samalle alueelle Keliber Oy:n litiumprovinssin louhos- ja rikastamoalueiden kanssa ja hankkeiden yhteisvaikutukset Vionnevan Natura-alueeseen ovat Metsähallituksen näkemyksen mukaan ilmeisiä. Lisäksi yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioidaan Jylkkä-Alajärvi 400 kV voimajohtohanke, joka sijoittuu Natura-alueen kaakkoispuolelle.

Metsähallitus toteaa, että Vionnevan Natura-alueen ympäristöön suunnitellaan samanaikaisesti useita hankkeita ja ihmistoimintoja, joilla kaikilla on oma vaikutuksensa alueen luonnontilaan. Vaikka yksittäisten hankkeiden vaikutukset voidaan arvioida vähäisiksi tai kohtalaisiksi, voivat ne kokonaisuudessaan heikentää Natura-alueen luonnontilaa ja alueen luontoarvoja. Vionnevan Natura-alueen osalta keskeisessä asemassa ovat tässä yhteydessä erityisesti vaikutukset alueella pesiviin, salassa pidettäviin lajeihin, joiden saalistusalueet sijoittuvat usein myös Natura-alueen ulkopuolelle.

Metsähallitus katsoo, että Hoikkanevan loppusijoitusalue on mahdollista toteuttaa ilman merkittäviä yhteisvaikutuksia Vionnevan Natura-alueen luontoarvoihin edellyttäen, että jo Keliberin litiumprovinssihankkeessa suunniteltuja vaikutusten lievennys- ja kompensointitoimia salassa pidettävään lajiin jatketaan. Myös Jylkkä-Alajärvi voimajohtohankkeen jatkosuunnittelussa alueen pesimälinnusto ja salassa pidettävät lajit tulee huomioida ja ehkäistä hankkeen vaikutukset niihin.

Metsähallitus lausuu hankkeiden yhteisvaikutuksista salassa pidettäviin lajeihin liitteessä 1.

Johtopäätökset

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnissa tunnistetaan suunnitellun loppusijoitusalueen keskeiset vaikutusmekanismit ja niiden vaikutukset Vionnevan suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin on arvioitu asiantuntevalla tavalla.

Metsähallitus katsoo, että Hoikkanevan loppusijoitusalueen toteuttamisesta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä vaikutuksia Vionnevan Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin edellyttäen, että Keliberin litiumprovinssihankkeessa suunniteltuja vaikutusten lievennys- ja kompensointitoimia

erityisesti alueella esiintyvään salassa pidettävään lajiin jatketaan. Erityisesti tarve vaikutusten lieventämiseen kohdistuu salassa pidettävään lajiin.

Lausunnon valmistelusta on vastannut maankäytön erityisasiantuntija Asko Ijäs Metsähallituksen luontopalveluista.

Turussa 20.9.2024

Mikael Nordström
Asiointijohtaja
Metsähallitus, luontopalvelut

Tiedoksi Metsähallitus